

Comissió de Treball per a l'elaboració de les propostes d'actuacions per substituir la distribució gratuïta de bosses de plàstic de nanses al consumidor final per un sistema que assegurí una reducció efectiva i sensible del nombre de bosses distribuïdes

LA PROPOSTA

La Regulació de les bosses de plàstic de nanses comercials, a partir de l'aplicació d'un impost ecològic de 20 cèntims d'euro per bossa.

Que no es proporcioni al consumidor cap tipus de bossa de plàstic, de les característiques especificades per la normativa, sense repercutir l'impost ambiental sobre el seu consum, sent obligatori oferir elements alternatius al seu ús.

Que les bosses de plàstic de nanses inferiors a 80 µm de gruix quedin així afectades per un gravamen ambiental de 20 cèntims d'euro per bossa, el qual es traslladi al consumidor final que faci ús de les esmentades bosses com un sistema eventual de transport de productes. L'import de l'impost de les bosses que adquireixi el consumidor final haurà d'aparèixer, en el seu cas, en la factura o en el tiquet de compra del client per tal que sigui informat de l'aplicació del gravamen.

Aquest impost ambiental d'ordenació, d'objectiu no recaptatori, seria de caràcter finalista i destinaria la recaptació al Fons per la Prevenció dels Residus sent el seu objectiu principal desincentivar l'ús de les bosses de plàstic tot fent aparèixer, també en el moment del seu ús, informació sobre els efectes i els costos ambientals que aquestes ocasionen. Com hi ha alternatives pràctiques de substitució del consum de les bosses, l'impost no es pot considerar gravós per als consumidors més enllà del que comporta el canvi d'hàbits que es demana, ja que distribuïdors i consumidors poden evitar no estar-ne subjectes no fent servir bosses de plàstic d'un sol ús.

Així mateix, l'impost que aquí es planteja seria complementari i aniria acompanyada d'altres mesures d'informació i d'impuls comercial i industrial, facilitant que el mercat i els ciutadans tinguin a l'abast mitjans que siguin alternatius i mediambientalment més adequats que les bosses d'un sol ús pel transport circumstancial de productes.

EFICIÈNCIA DE L'IMPOST EN CONTRAPOSICIÓ DE LES ALTRES POSTURES

La prohibició necessita d'un marc competencial que Catalunya no té; sinó que passaria a mans de l'Estat Espanyol. L'Estat se situa a molts passos enrere a nivell de prevenció en comparació als passos realitzats a Catalunya (així ho hem constatat en algunes reunions amb entitats i administració estatals). Per tant, davant els esforços de tots els sectors i la consciència ambiental aconseguida fins el moment, seria una gran decepció esperar la resposta de l'estat en termes de reducció de residus.

La consciència ambiental és molt important, però no és suficient després de l'experiència de Catalunya: 15 anys de campanyes de conscienciació ambiental al voltant de la bossa, amb pobres resultats de reducció. Per tant, és necessària una eina principal que acompanyi les campanyes que ja s'estan duent de reducció de les bosses de plàstic.

La visualització del preu (sobretot en el cas de la bonificació) no és una mesura basada en fiscalitat ecològica; per tant, creiem que no és una mesura ambiental ni pedagògica, ja que no reflecteix el cost ambiental del seu cicle de vida (els impactes que ocasiona), sinó solament el cost crematístic de la bossa. No és una mesura dissuasòria del consum de bosses i del foment de la reutilització, ja que les diferents experiències a nivell mundial i local mostren que l'import ha de ser prou alt per desincentivar el seu consum. No és transparent i és discriminatòria pel petit comerç.

Els resultats que tenim fins el moment és que:

- Els països amb un impost ambiental tenen resultats molt satisfactoris de reducció
- En el cas d'experiències com Grup Bonpreu (bonificació) no arriben al 50% de reducció de les bosses de plàstic

EN LA DEFENSA DELS DIFERENTS SECTORS

Donat que la Fundació per a la Prevenció de Residus té com a benefactors representants de tots els sectors, s'ha tingut en compte en tot moment les repercussions sobre aquestes, minimitzant-les dins d'uns objectius coherents i eficients de reducció de residus de les bosses de plàstic.

ARGUMENTS AMBIENTALS

Les bosses de plàstic de nanses d'un sol ús, distribuïdes de forma generalitzada al nostre país (entorn a més de 2.300 milions d'unitats any) i considerades una de les principals manifestacions de les pràctiques d'usar i llençar, esdevenen ràpidament deixalles (unes 18.600 tones de residus), són difícilment recuperables i causen problemes en el tractament dels residus municipals, augmentant-ne el cost de gestió i provocant afectacions ambientals gens menyspreables; alhora, dispersades en el medi, embruten i afecten al paisatge arribant a perjudicar greument la fauna.

Ahora cal constatar també que hi ha la possibilitat de prescindir de l'ús d'aquestes bosses mitjançant un canvi d'hàbits que les faci innecessàries.

Per tant, en aquest sentit, l'impost ambiental visualitza el cost ambiental, constatant els afectes implícits de l'envàs, independentment del cost crematístic d'aquestes. A més, seria un gran pas per avançar cap a la fiscalitat ambiental en la prevenció de residus, actualment inexistents.

ARGUMENTS PELS FABRICANTS DE BOSSES DE PLÀSTIC

La reducció de la distribució de les bosses de plàstic no entra competència directe amb la fabricació d'aquestes a nivell local. S'ha de definir que són necessàries mesures per reduir la bossa de plàstic i, per tant, s'ha de tenir en compte la certificacions estatals i europees i el foment de la indústria local davant la importació de bosses de plàstic des de la Xina, Blangladesh o Malàsia (que arriben a un 70% de les bosses distribuïdes). Per tant, felicitem les iniciatives de l'Associació Nacional de la Industrias Plàstics amb Normes com la certificació AENOR PNE 53942.IP que comporta reestructuració i foment de la indústria local buscant alternatives al mercat global i més ecològiques en la seva fabricació.

Per tant, l'impost ambiental no entra en contradicció en la desaparició de la indústria. És un element més necessari a la nostra societat que comporta evidentment, canvis socials, econòmics i ecològics, però no de forma brusca.

ARGUMENTS PER AL SECTOR COMERCIAL

L'impost es considera a qualsevol tipus d'establiment obert al públic, així com esdeveniments públics que comptin amb la participació de múltiples agents econòmics com fires, mercats, esdeveniments socioculturals i similars per a generalitzar una mesura de forma transparent, unitària, coherent i pedagògica.

Sistema transparent de finalitat no el sistema de cobrament o la bonificació que pot tenir usos o interpretacions perverses (com diu l'informe de Garrigues).

El cost no dependrà del comerciant sinó que és una mesura de protecció ambiental que promou el Govern i el Parlament català. Per tant, seria una mesura d'aplicació universal pera tot tipus de comerç, no hi hauria discriminació, doncs no estarà sotmès a la quantitat i la capacitat econòmica de l'establiment.

No discrimina el comerç petit de la cadena o centre comercial.

El comerç, amb l'aplicació de l'impost, pot estalviar-se la compra fins a un 80%, ja que amb aquesta mesura es pot arribar a reduir molt la quantitat de bosses a repartir. Això representaria una reducció de cost molt important. Donat que el comerç imputa el global de costos de les bosses als productes comercials, es reduiria el volum econòmic a imputar als productes i a amortitzar.

En la proposta de llei d'aplicació de l'impost ambiental, per tal de facilitar la gestió de l'impost, s'afavoriria que els proveïdors de bosses, amb caràcter tributaris, ofereixin el servei de liquidació de l'impost als seus clients.

Quedarien exempts de fer la declaració de l'impost els establiments que durant un temps determinat deixin totalment de distribuir bosses de plàstic i així ho hagin comunicat a l'administració del tribut.

ARGUMENTS PEL CIUTADÀ-CONSUMIDOR

Percentatge de resposta negativa i positiva abans i després de l'aplicació (percentatges Irlanda: abans - 40% no volien l'impost (1999); després - 91% valoraven positivament l'impost (2003).

En el cas de Catalunya hi ha un percentatge molt elevat (més del 70%) de la població que està d'acord en la prohibició de la bossa de plàstic, segons OCUC i El Periódico.

Com hi ha alternatives pràctiques de substitució del consum de les bosses, l'impost no es pot considerar gravós per als consumidors més enllà del que comporta el canvi d'hàbits que es demana, ja que distribuïdors i consumidors poden evitar no estar-ne subjectes no fent servir bosses de plàstic d'un sol ús.

Així mateix, l'impost que es planteja a la llei que proposem seria complementari i aniria acompanyat d'altres mesures d'informació i d'impuls comercial i industrial, facilitant que el mercat i els ciutadans tinguin a l'abast mitjans que siguin alternatius i mediambientalment més adequats que les bosses d'un sol ús pel transport circumstancial de productes.

D'aquesta manera, amb l'impost ambiental, la població tindria una informació única i transparent del cost de les bosses, fet que dubtem en el cas de les altres opcions.

ARGUMENTS PER A L'ADMINISTRACIÓ

Són molts i cada cop més, els països on hi ha normatives ambientals, vigents o en preparació, que tenen la finalitat de limitar l'ús de les bosses de plàstic d'un sol ús. Algunes experiències del nostre entorn ja compten amb força anys de recorregut i bons resultats, d'altres contempen fins i tot la seva prohibició. Amb aquesta iniciativa, Catalunya es situa en la línia dels països més compromesos en avançar cap a escenaris socials on la prevenció de residus i el respecte al medi ambient són valorats, encertadament, com una oportunitat de desenvolupament econòmic i social del tot adequada als nostres temps.

Doncs la millor opció seria apostar per l'impost ambiental.

3. PROPOSTA ELABORADA CONJUNTAMENT ENTRE LA FUNDACIÓ I EDC

LLEI PER ESTABLIR UN TRIBUT AMBIENTAL SOBRE LES BOSSES DE PLÀSTIC DE NANSES.

(BREU RESUM DE LA PROPOSTA DE LLEI)

La Fundació per a la Prevenció de Residus i el Consum Responsable i la Federació Ecologistes de Catalunya, ha redactat aquesta proposta de Llei per visualitzar la viabilitat i les solucions aplicables al nostre país, segons les seves competències i necessitats d'una gestió ambiental més ecoeficient i sostenible de les bosses de plàstic de nanses.

I tanmateix, per facilitar la tasca al Govern de la Generalitat en aplicar les mesures possibles per aconseguir els objectius que ha encomanat el Parlament de Catalunya a aquesta Comissió "L'elaboració de les propostes d'actuacions per substituir la distribució gratuïta de bosses de plàstic de nanses al consumidor final per un sistema que aconseguixi una reducció efectiva més enllà dels acords voluntaris".

De ben segur, que les propostes i solucions que formulem en aquest document, hauran de ser sotmeses a anàlisis, dictàmens, estudis i modificacions dels Diferents Departaments implicats, per tal de passar pels tràmits previs a una aprovació de Llei. Nosaltres ens oferim a participar en tot aquest procés tant important que s'ha obert amb aquesta Comissió.

1. Exposició de motius

2. Regulació de les bosses de plàstic de nanses comercials

Per Llei queda regulada la distribució de bosses de plàstic de nanses comercials. No es podran proporcionar al consumidor cap tipus de bosses de plàstic, de les característiques especificades per aquesta normativa, sense repercutir l'impost ambiental sobre el seu consum, sent obligatori oferir elements alternatius al seu ús.

Les bosses de plàstic de nanses inferiors a 80 µm de gruix quedaran així afectades per un gravamen ambiental de 20 cèntims d'euro per bossa, el qual es traslladarà al consumidor final que faci ús de les esmentades bosses com un sistema eventual de transport de productes. L'import de l'impost de les bosses que adquireixi el consumidor final haurà d'aparèixer, en el seu cas, en la factura o en el tiquet de compra del client per tal que sigui informat de l'aplicació del gravamen.

L'impost que aquí es planteja és complementari i va acompanyat d'altres mesures d'informació i d'impuls comercial i industrial, facilitant que el mercat i els ciutadans tinguin a l'abast mitjans que siguin alternatius i mediambientalment més eficients

3. Estructura de l'impost o cànon ambiental

Fet imposable

Constitueix el fet imposable la distribució als clients, consumidors o usuaris, de bosses comercials de plàstic amb nanses de menys de 80 µm de grossor en qualsevol tipus d'establiment obert al públic, així com en esdeveniments públics, amb la finalitat de transportar els béns ofertats pels citats agents.

Subjecte passiu

Els subjectes passius de l'impost són els titulars dels establiments oberts al públic a Catalunya que adquireixin les bosses per a la seva posada a disposició dels clients o usuaris per tal de contenir i transportar els productes venuts o distribuïts a l'establiment.

Per tal de facilitar la gestió de l'impost, s'afavorirà que els proveïdors de bosses, amb caràcter de col·laboradors tributaris, ofereixin el servei de liquidació de l'impost al seus clients.

Les persones físiques o jurídiques que siguin subjectes passius d'aquest impost queden obligades a inscriure's en un apartat específic del Registre Oficial d'Envasos i Residus d'Envasos, a declarar el nombre de bosses adquirides per al seu lliurament en el mercat català i, en el seu cas, a liquidar l'impost en els períodes i la forma que s'estableixi reglamentàriament.

Base imposable

La base imposable serà el número total de bosses comercials de plàstic de nanses de menys de 80 µm de grossor adquirides pel subjecte passiu per a la seva distribució als consumidors, clients o usuaris dels establiments oberts al públic en el territori de Catalunya.

La base es determinarà per estimació directa d'acord a les declaracions que facin els obligats tributaris. Per sota d'un determinat llindar en el nombre de bosses distribuïdes, la declaració serà anual, per sobre serà semestral o trimestral.

Tipus de gravamen

El tipus de gravamen serà el següent: 20 cèntims d'euro per unitat de bossa la distribució de les quals reguli aquesta Llei. Transitòriament es pot establir un tipus menor per tal de facilitar la reconversió comercial i industrial al sistema de distribució preventiu. En cas de qüestionar aquest import es podria discurir la quantia

Quota tributaria

La quota tributaria serà el resultat de multiplicar el número d'unitats de bosses la distribució de les quals està subjecta a l'impost pel tipus de gravamen.

Publicitat.

Els subjectes passius hauran de posar, a l'abast del públic i de manera permanent, una placa oficial explicativa de l'aplicació per llei de l'impost. Reglamentàriament s'establiran les característiques d'aquesta placa informativa.

Les bosses impreses han d'incorporar un distintiu que indiqui que estan subjectes a l'impost per a la prevenció dels residus i que pel seu reciclatge han d'anar al sistema de recollida selectiva d'envasos.

Convenis de prevenció

L'Agència Catalana de Residus, podrà formalitzar convenis amb les associacions de comerciants, gremis, xarxes de comerços respectuosos amb el medi ambient i altres organitzacions representatives del comerç local i dels sectors de la distribució legalment constituïdes, en els que aquestes manifestin que les seves empreses associades no distribuïran bosses de plàstic de nanses d'un sol ús i que posaran a l'abast del públic sistemes alternatius reutilitzables. També hi podran formar part en els convenis els Ajuntaments i altres entitats locals amb competències en comerç o en residus.

El govern de la Generalitat, reglamentàriament establirà les característiques d'un distintiu.

No subjecció, deduccions i exempcions

Lògicament, els titulars dels establiments que no distribueixin bosses de les característiques regulades per l'impost en la seva distribució no n'estaran subjectes. Tampoc quedaran obligats a inscriure's en el registre d'envasos.

Així mateix quedaran exempts de fer la declaració els titulars dels establiments la quota tributaria dels quals sigui zero un cop aplicades les deduccions corresponents.

Deduccions a la base

Deducció anual a la base de X euros per establiment distribuïdor. Com la quantitat a pagar al aplicar la deducció no pot ser negativa quan es doni aquest cas, es considerarà zero. Els establiments als que la quota li resulti zero quedaran exempts de fer la declaració, però no d'inscriure's en el registre oficial d'envasos i embalatges.

Consideracions entorn a la gestió de l'impost per part de l'administració

La generació de bosses de plàstic hauria de ser integrada en el marc de la Llei de Prevenció i Control Ambiental de les Activitats Econòmiques, fent distinció segons la grandària dels establiments per establir els mecanismes de gestió adients segons s'estableix en aquesta mateixa llei de prevenció.

4. Creació del Fons de Prevenció de Residus:

Es crea el Fons de Prevenció de Residus i el Registre Oficial d'Envasos i Residus d'Envasos que s'adscriu a l'Agència de Residus de Catalunya.

4.1. Objectius del Fons:

El Fons per a la Prevenció de Residus té els següents objectius:

- Vetllar pel compliment dels objectius de reducció de residus i especialment dels envasos en general i de les bosses d'un sol ús en quantitat i toxicitat en particular.

- Promoure la reducció d'envasos i de bosses de plàstic d'un sol ús.
- Promoure la substitució de les bosses afectades per aquest impost per d'altres sistemes reutilitzables i de llarga durada.
- Impulsar la investigació i desenvolupament en l'ecodisseny de sistemes de transport reutilitzables, amb criteris de la minimització de l'impacte ambiental
- Realitzar campanyes de sensibilització i d'educació sostenibilista i de consum responsable, que promoguin la prevenció i recuperació dels residus.
- Realitzar campanyes de formació destinades al personal dels establiments comercials afectats per les previsions d'aquesta Llei.
- Realitzar altres actuacions que comportin acords i actuacions conjuntes dels diferents agents socials i econòmics en l'aplicació dels objectius d'aquesta Llei.
- Implantar el Registre Oficial d'Envasos i Residus d'Envasos.
- Finançar el cost de gestió i control de l'impost ambiental i el seu compliment

4.2. Beneficiaris del Fons

Així mateix, poden ser beneficiaris del Fons les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que hagin de dur a terme els projectes o actuacions seleccionats per la Junta de Govern del Fons.

4.3. Administració del Fons

Es crea la Junta de Govern del Fons per a la Prevenció de Residus, per a administrar les aportacions econòmiques i les actuacions derivades del Fons.

4.5. Creació de la Mesa Assessora en Prevenció de Residus

Es crea la Mesa Assessora en Prevenció de Residus com a òrgan consultiu i participatiu del Fons per a la Prevenció de Residus